

ІПКЄФ
НФДУ

Міністерство охорони здоров'я України
Національний фармацевтичний університет
Інститут підвищення кваліфікації спеціалістів фармації

Матеріали

*II Науково-практичної Internet-конференції
з міжнародною участю*

ФАРМАЦЕВТИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ, СТАНДАРТИЗАЦІЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ

Харків, 22 травня 2025

ПСИХІЧНИЙ СТАН ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВОЕНОГО СТАНУ

Бондарев Є. В., Тимченко Ю. В., Халєєва О. Л.

Інститут підвищення кваліфікації спеціалістів фармації НФаУ,
м. Харків, Україна
ev_bondarev@ukr.net

Вступ. Проблеми громадського здоров'я у період воєнного стану значно зросла через масштабні виклики, що виникли внаслідок тривалої війни в Україні. За три роки повномасштабної агресії росії було зруйновано 301 лікарню та пошкоджено майже дві тисячі медичних закладів, при цьому загинуло понад 100 цивільних медиків. Руйнування медичної інфраструктури ускладнює доступ населення до якісної медичної допомоги, особливо у прифронтових та окупованих регіонах.

Війна спричинила значне погіршення стану здоров'я населення: зростає захворюваність на інфекційні хвороби, психічні розлади, а також хронічні неінфекційні захворювання. Лише тільки за один тиждень у березні 2025 року в Україні на грип та гострі респіраторні вірусні інфекції (ГРВІ) захворіло понад 260 тисяч осіб, з яких близько 40% - діти. При цьому епідеміологи відзначають складний перебіг хвороби, що призводить до переповнення лікарень та збільшення кількості важких випадків.

У період війни зросла захворюваність на серцево-судинні хвороби: інсульти збільшилися на 11,6%, інфаркти - на 17,2%, гіпертонія - майже на 40%. Психічне здоров'я населення також зазнало серйозних втрат: понад 68% українців відчувають негативний вплив війни на психоемоційний стан, що підвищує ризик розвитку тривожних розладів, депресії та посттравматичного стресового розладу.

Військовий стан в Україні спричинив значні людські втрати серед військових та цивільних. Станом на початок 2025 року загальні бойові втрати українських військових перевищують 45 тисяч загиблих та близько 390 тисяч поранених, що має прямий вплив на систему охорони здоров'я, збільшуючи навантаження на медичні заклади та систему реабілітації.

Водночас війна створює додаткові ризики для громадського здоров'я через порушення водопостачання, санітарії, зниження рівня вакцинації та зростання інфекційних хвороб, тощо. Недостатній рівень профілактики та лікування загрожує спалахами епідемій, що може погіршити ситуацію.

Таким чином, актуальність дослідження проблем громадського здоров'я в умовах воєнного стану обумовлена необхідністю розробки ефективних стратегій для мінімізації негативних наслідків війни, збереження життя та здоров'я населення, а також відновлення і розвитку системи охорони здоров'я в Україні.

Мета дослідження. Визначити перспективні напрямки епідеміологічного нагляду в Україні та можливості їхньої реалізації в умовах воєнного стану, а також оцінити комплексний вплив війни на стан громадського здоров'я, включно з медико-демографічними, соціально-економічними та поведінково-біологічними наслідками.

Методи дослідження. Застосовано системний підхід, контент-аналіз офіційної статистики щодо поширеності захворювань та станів, пов'язаних зі здоров'ям населення, аналіз нормативно-правових документів та керівництв з питань епідеміологічного нагляду. Використано метод структурно-логічного аналізу, збір та інтерпретацію даних із наукової літератури та практичного досвіду організації охорони здоров'я.

Результати дослідження. Війна спричинила комплексні негативні наслідки для громадського здоров'я в Україні, які включають: зростання захворюваності населення на інфекційні, хронічні та психічні хвороби; погіршення психічного здоров'я; обмежений доступ до лікарських засобів та медичних послуг, особливо у зонах активних бойових дій та тимчасово окупованих територіях; порушення соціально-економічних детермінант здоров'я, включно зі зниженням економічного забезпечення, доступу до інформації, погіршенням санітарно-гігієнічних умов; підвищення рівня травматизму, збільшення кількості осіб, які потребують стороннього догляду, та високий рівень самолікування; недоступність послуг психологічної підтримки і профілактики самогубств; руйнування медичної інфраструктури та зниження якості екології та відсутність повноцінних статистичних даних ускладнює моніторинг і планування заходів.

Таким чином, отримані результати підкреслюють необхідність комплексного підходу до вирішення проблем громадського здоров'я в умовах воєнного стану, що включає посилення системи епідеміологічного нагляду, відновлення медичної інфраструктури, забезпечення доступу до медичних послуг та психосоціальної підтримки, а також активну міжнародну співпрацю.

Висновки. Війна з російською федерацією має значний комплексний негативний вплив на стан громадського здоров'я України, які потребують невідкладних та системних рішень. Аналіз літератури показав, що комплексний негативний вплив воєнного стану проявляється у суттєвому зростанні захворюваності на інфекційні, хронічні та психічні хвороби, значних обмеженнях доступу населення до якісної медичної допомоги а руйнування медичної інфраструктури та дефіцит лікарських засобів, нестача кваліфікованого персоналу посилюють кризу Охорони здоров'я.

Для мінімізації наслідків необхідно вдосконалити систему епідеміологічного нагляду, забезпечити безперервний збір та аналіз даних, посилити доступність медичних і психологічних послуг, а також впровадити інноваційні підходи до управління здоров'ям населення в умовах воєнного стану. Особлива увага має бути приділена підтримці психічного здоров'я, забезпеченню безпеки та якості життя в прифронтових і постраждалих регіонах, а також розвитку системи соціальної підтримки вразливих груп населення.

Впровадження цих заходів дозволить не лише знизити негативний вплив війни на здоров'я населення, а й створити основу для стійкої та ефективної системи громадського здоров'я, здатної протистояти майбутнім викликам.